

RAN - 1908060102030001

**RAN-1908060102030001 / 1908060402030001 /
1908060202030001**

M.Com. (Sem. II) Examination October - 2023

Advertising and Sales Management - II

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M.Com. (Sem. II)

Name of the Subject :

Advertising and Sales Management - II

Subject Code No.: 1908060102030001 / 1908060402030001 /
1908060202030001

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- (૨) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) પ્રશ્ન-૧ ફરજિયાત છે.

પ્ર. ૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો.

૧૦

- (૧) વિજ્ઞાપન કોપીના ઘટકો જણાવો.
(૨) જાહેરાત અપીલ એટલે શું?
(૩) વેચાણ દળનું નેતૃત્વ એટલે શું?
(૪) સેલ્સમેન વેતન યોજનાના પ્રકારો જણાવો.
(૫) વેચાણ ખર્ચાઓ પર અંકુશ રાખવાની પદ્ધતિઓ જણાવો.

પ્ર. ૨ ટેલીવિઝન અને પ્રિન્ટ માધ્યમ વિજ્ઞાપન માટેની કોપી વિકાસની પ્રક્રિયા સમજાવો.

(૧૩)

અથવા

પ્ર. ૨ કૂપન પરત વિશ્લેષણ અને નિયંત્રિત પ્રયોગોની પદ્ધતિઓ સમજાવો.

(૧૩)

- પ્ર. ૩ વેચાણ દળને તાલીમ અને પ્રેરણા આપવાનું મહત્વ વર્ણવો. (૧૩)
અથવા
- પ્ર. ૩ વેચાણ અંકુશની પ્રક્રિયા સમજાવો. (૧૩)
- પ્ર. ૪ (અ) ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે એક) (૦૭)
(૧) અપીલના પ્રકારો
(૨) વેચાણ પૃથ્થકરણ
- પ્ર. ૪ (બ) કેસસ્ટડી: (૦૭)
અમર યુનિ લિવર કંપની ભારતમાં વર્ષોથી વિવિધ પ્રકારના સાબુનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. કંપનીએ કોરોના વાયરસના ફેલાવાને રોકવા માટે હાથ ધોવા માટે આપવામાં આવતા મહત્વને ધ્યાનમાં રાખીને, 'ઓકે લાઈફ બોય' સાબુની જાહેરાત વિવિધ માધ્યમોમાં આપવામાં આવેલ છે. તાજેતરમાં ગ્રાહકે એ.એસ.સી.આઈ (ASCI) ને 'ઓકે લાઈફ બોય' સાબુની હલકી ગુણવત્તા અસરકારકતાની બાબતે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે અને કોરોના વાયરસના ફેલાવાને રોકવા માટે કંપની લોકોને જાહેરાત દ્વારા ખોટી રીતે ગેરમાર્ગે દોરે છે. આ કેસમાં જાહેરાતમાં અપનાવાતી ગેરરીતિઓને કઈ રીતે અંકુશમાં લઈ શકાય? તમારા મંતવ્યો જણાવો.

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) Figures to the right indicate marks of the questions.
- (2) Q. No 1. is compulsory.

- Q.1 Answer in short. (10)**
- (1) State the components of advertising copy
 - (2) What is advertisement appeal?
 - (3) What is sales force leadership?
 - (4) State the types of salesman compensation plans.
 - (5) State the methods of controlling selling expenses.
- Q.2 Explain the process of copy development for television and print media advertising. (13)**
- OR**
- Q.2 Explain methods of coupon return analysis and controlled experiments. (13)**

Q. 3 Describe the importance of training and motivating the sales force. **(13)**

OR

Q. 3 Explain the process of sales control. **(13)**

Q. 4 (a) Write a short note: (any one) **(07)**

(1) Types of Appeal

(2) Sales analysis

Q. 4 (b) Case Study: **(07)**

Amar Uni Liver Company has been manufacturing and selling various types of soaps in India for years. Keeping in view the importance given by the company to hand washing to prevent the spread of corona virus, the advertisement of 'OK Life Boy' soap has been given in various media. Recently a consumer has complained to ASCI regarding the low quality and effectiveness of 'OK Life Boy' soap and the company is misleading people through advertisements to prevent the spread of Corona Virus. How can the malpractices in advertising be curbed (controlled) in this case? State your views.

—————

RAN - 1908060102010001

**RAN-1908060102010001 / 1908060402010001 /
1908060202010001**

M.Com. (Sem. II) Examination October - 2023

Economics of Growth, Development and Planning - 201

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M.Com. (Sem. II)

Name of the Subject :

Economics of Growth, Development and Planning - 201

Subject Code No.: 1908060102010001 / 1908060402010001 /
1908060202010001

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(૨) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના પુરા ગુણ દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૧૨)

૧. આર્થિક મોડેલના પ્રકારો સમજાવો.
૨. કુદરતી વૃદ્ધિ દર એટલે શું?
૩. સરેરાશ મૂડી ઉત્પાદન ગુણોત્તર અને સીમાંત મૂડી ઉત્પાદન ગુણોત્તર સમજાવો.
૪. પ્રચ્છન્ન બેરોજગારી મૂડીસર્જના સ્ત્રોત તરીકે કઈ રીતે કાર્ય કરે છે?
૫. સમતોલ વિકાસનો અર્થ સમજાવો.
૬. ખાનગી ખર્ચ અને સામાજિક ખર્ચ વચ્ચે શો તફાવત છે?

પ્રશ્ન-૨ હેરોડ-ડોમરના આર્થિક મોડેલની તુલનાત્મક સમીક્ષા કરો.

(૧૩)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ શુમ્પીટરના આર્થિક વૃદ્ધિ અંગેના સિદ્ધાંતમાં નિયોજકના પ્રદાનની સમજૂતી આપો.

(૧૩)

પ્રશ્ન-૩ અસમતોલ વિકાસ એટલે શું? અસમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચના તેની મર્યાદા સહિત સમજાવો.

(૧૩)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ રોસ્ટોવ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ આર્થિક વૃદ્ધિના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો.

(૧૩)

- પ્રશ્ન-૪ ટૂંક નોંધ લખો (કોઈ પણ બે) (૧૨)
૧. આર્થિક મોડેલનું મહત્વ અને મર્યાદાઓ
 ૨. સર્વસમાવેશકારી આર્થિક વિકાસનો સિદ્ધાંત
 ૩. પ્રબળ પ્રયાસનો સિદ્ધાંત
 ૪. મૂડી-ઉત્પાદન ગુણોત્તરના નિર્ણાયકો
 ૫. ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ

ENGLISH VERSION

Instructions:

(1) Figures on right side of the question indicate full marks of the question.

- Q-1 Answer the following questions briefly. (12)**
1. Explain the types of economic model.
 2. What is natural rate of growth ?
 3. Explain average capital out put ratio and marginal capital out put ratio.
 4. How does the disguise unemployment functions as a source of capital formation ?
 5. Explain the meaning of balanced growth.
 6. What is the difference between private cost and social cost ?
- Q-2 Critically evaluate economic growth model of Harrod- Domar. (13)**
- Or**
- Q-2 Explain contribution of entrepreneur in theory of economic growth of Schumpeter. (13)**
- Q-3 What is unbalance growth ? Explain the strategy of unbalanced growth with limitations. (13)**
- OR**
- Q-3 Explain various stages of economic development presented by Rostow. (13)**
- Q-4 Write short note. (Any Two) (12)**
1. Importance and limitations of economic model
 2. Theory of inclusive growth
 3. Big Push theory
 4. Determinants of Capital Out put ratio
 5. Limitations of cost benefit analysis

RAN - 1908060102060006

RAN-1908060102060006**M. Com. (Sem. - II) Examination October - 2023****Financial and Management Account : Paper - VI****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M. Com. (Sem. - II)

Name of the Subject :

Financial and Management Account : Paper - VI

Subject Code No.: 1908060102060006

Seat No.:

Student's Signature

Set - 4**પ્રશ્ન. 1. ટૂંકા પ્રશ્નો. (10)**

(અ) નીચેની માહિતી પરથી શ્રી પપ્પુની અન્ય સાધનોની આવકના શીર્ષક હેઠળની કરપાત્ર આવક શોધો. (05)

- તા. 30-11-2021 ના રોજ રૂ. 2,00,000 ના 15% ના કરબાદ ડિબેન્ચર સીધા ભરણામાંથી ખરીદ્યા હતા. વ્યાજની તારીખ દર વર્ષે 31 મી માર્ચ છે.
- તા. 31-12-2021 ના રોજ 1,000, 10% ના કરબાદ ડિબેન્ચર બજારમાંથી ડિબેન્ચર દીઠ રૂ. 1,300 ના ભાવે ખરીદ્યા હતા, જેની દાર્શનિક કિંમત રૂ. 1,000 છે. વ્યાજની તારીખ દર વર્ષ 31 મી માર્ચ છે. આ ડિબેન્ચર કંપની દ્વારા વર્ષ 2016 માં બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.
- તેમણે તા. 1-1-2022 ના રોજ શ્રી પુતિન પાસેથી રૂ. 10,00,000 ની કિંમતે સોનું ખરીદ્યું હતું, જેની વાજબી કિંમત રૂ. 11,00,000 છે. શ્રી પુતિન એ માન્ય ડિલર નથી.
- તેમની પાસે ઝગડિયામાં પથ્થરની ક્વોરી છે. તેણે શ્રી ગોલુને એક ટન પથ્થર દીઠ રૂ. 4 લેખે રોયલ્ટીના રૂપે ભાડે આપેલ છે. પાછલા વર્ષ દરમ્યાન 6,000 ટનનું ઉત્પાદન થયું હતું.
- પોપટ લિ. ના 12% નાં કરમુક્ત ડિબેન્ચરનું મળેલ વ્યાજ રૂ. 13,500.

(બ) A, B અને C એક પેઢીના સરખે હિસ્સ નક્કો નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. માહિતી નીચે મુજબ છે: (05)

1. મૂડી પર વ્યાજ:
A ને રૂ. 48,000, વ્યાજનો દર 12 %
B ને રૂ. 60,000, વ્યાજનો દર 15 %
C ને રૂ. 50,000, વ્યાજનો દર 12.5 %
2. ઉપાડ પરનું વ્યાજ રૂ. 1000, જે નક્કો નુકસાન ખાતે નોંધાયેલ નથી.
3. ભાગીદારોજ મહેનતાણું.
A રૂ. 3,00,000
B રૂ. 2,00,000
C રૂ. 1,00,000
4. તારીખ 31-3-2022 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના નક્કો નુકસાન ખાતા મુજબ ચોખ્ખી ખોટ, ભાગીદારોનું મહેનતાણું ઉધાર્યા બાદ પરંતુ મૂડી પર વ્યાજ પહેલાંની રૂ. 8,80,000.

પ્રશ્ન. 2. ડો. PM એકાઉન્ટન્સીના અધ્યાપક છે અને ભારતના રહીશ છે. આકરણી વર્ષ 2022-23 માટે અન્ય સ્ત્રોતમાં મથાળા હેઠળ કરપાત્ર આવકની ગણતરી કરો. તે નીચે મુજબની આવકો તમારા સમક્ષ રજૂ કરે છે. (14)

1. તે શાળાઓ માટેના પાઠ્યપુસ્તકના લેખક છે. જેમાંથી તેમણે રૂ. 90,000 ની કુલ આવક મેળવી છે. તે આ રકમમાંથી નીચેની કપાતનો દાવો કરે છે.
(અ) માહિતીની ચકાસણી અને ટાઈપિંગના રૂ. 48,000 કલાર્કને ચુકવેલ છે.
(બ) ટેલીફોન ખર્ચ રૂ. 2,400 છે. જે પુસ્તક પ્રકાશન વેંચાણ અને અદ્યતન આવૃત્તિ પ્રકાશનના સંબંધિત છે.
2. ઈકોનોમિક્સ ટાઈમ અને ઈકોનોમિક ઈસ્ટનમાં પ્રકાશિત થયેલ લેખની આવક રૂ. 6,000.
3. તે ભાડાના મકાનમાં રહે છે. જે દર મહિને રૂ. 6,000 ભાડું આપે છે. ઘર તેના પરિવાર માટે ખૂબ મોટું છે. તેથી તેણે મહિનાના રૂ. 3,000 ના ભાડા સાથે ઘરનો ત્રિજો ભાગ પેટા ભાડે આપ્યો. ડો. PM આખા મકાન પર રૂ. 3,000 મ્યુનિસિપલ ટેક્સ ભરવાની જવાબદારી સ્વીકારી છે. રૂ. 12,000 ઘરના મરામતના ચૂકવ્યા.
4. ડો. PM અમર સંસ્થામાં વ્યાખ્યાન આપે છે, જે વ્યાખ્યાન દીઠ રૂ. 500 મેળવે છે. તેમણે પાછલા વર્ષ દરમિયાન કુલ 24 વ્યાખ્યાન આપ્યા છે.
5. તે અનેક યુનિવર્સિટીઓના પરીક્ષક છે. આ સ્ત્રોતમાંથી તેમણે રૂ. 14,000 મહેનતાણું પ્રાપ્ત થયેલ છે.

6. તેમની અન્ય આવક આ પ્રમાણે હતી.
 (અ) બેટિંગ અને પત્તાની રમતોથી જીતેલ રૂ. 13,000.
 (બ) ચેસની રમતથી જીતેલ રૂ. 2,000.
 (ક) રૂ. 1,000 અમેરિકન સરકારના બોન્ડ પર વ્યાજ પ્રાપ્ત થયું.
7. એક કંપની પાસેથી ડિવિડન્ડ રૂ. 4,000 પ્રાપ્ત થયું. જેની ચૂકવણી જાહેર જનતાને એકાઉન્ટ-પેઈ ચેક દ્વારા થાય છે.
8. નાસિક સ્થિત ખેતીવાડીની જમીનની આવક રૂ. 14,000.
9. યુ.જી.સી. તરફથી સંશોધન માટે રૂ. 40,000 શિષ્યવૃત્તિ પ્રાપ્ત થઈ.
10. મિલકત ફેરબદલીનો નફો રૂ. 20,000.
11. સહકારી સોસાયટી તરફથી રૂ. 1,000 ડિવિડન્ડ મળ્યું.
12. બિન જાહેર કરેલ સ્ત્રોતમાંથી આવક રૂ. 20,000.

અથવા

પ્રશ્ન. 2. નીચે આપેલી માહિતી પરથી શ્રી ગપ્પુની આકારણી વર્ષ 2022-23 માટે કરપાત્ર આવકની ગણતરી કરો. (14)

1. ભારતીય કંપનીમાંથી મળેલ ડિવિડન્ડ રૂ. 4,200.
2. બેંકની મુદતી થાપણ ઉપર મળેલ વ્યાજ રૂ. 30,800.
3. નેશનલ સેવિંગ સર્ટિફિકેટ આઠમી શ્રેણીનું ચઢેલું વ્યાજ રૂ. 24,000.
4. પાછલા વર્ષ દરમિયાન મિત્રો પાસેથી રોકડ અને ચેક દ્વારા મળેલ ભેટ રૂ. 1,02,000.
5. પ્લાન્ટ અને મશીનરી સહિત ભાડે આપેલું કારખાનાનું મળેલ ભાડું રૂ. 5,80,000 (મશીનરીને અલગ રીતે ભાડે આપી શકાય તેમ નથી)
6. ભાડું ઉઘરાવવાનો ખર્ચ રૂ. 7,000.
7. ભાડે આપેલ કારખાનાના મકાનનું આગનું વીમા પ્રીમિયમ રૂ. 11,600.
8. પ્લાન્ટ અને મશીનરીનું આગનું વીમા પ્રીમિયમ રૂ. 2,800.
9. કારખાનાના મકાનનો મરામત ખર્ચ રૂ. 50,000.
10. કારખાનાના મકાન તથા પ્લાન્ટ અને મશીનરીનો ઘસારો રૂ. 52,000.
11. ભાડે લીધેલ ઓફિસના પેટા-ભાડાની આવક રૂ. 1,00,000.
12. ઓફિસના માલિકને ચૂકવેલ ભાડું રૂ. 44,000.
13. લોટરીના ઈનામની આવક રૂ. 1,40,000 (30 ટકા કરવેરા બાદ).
14. મૃત પિતાના માલિક પાસેથી મળેલ ફેમિલી પેન્શનની આવક રૂ. 1,20,000.
15. અંકિત તારીખ 1 એપ્રિલ, 2021 ના રોજ નીચેની જમીનગીરીઓ ધરાવે છે.
 - i. રૂ. 20,000, 6.5 % ની સરકારી લોન (વ્યાજ ચૂકવણીની તારીખ 10 મી જુલાઈ દર વર્ષે).
 - ii. રૂ. 80,000 ના 8 % ના UPL લિમિટેડના ડિબેન્યર્સ (બિન-નોંધાયેલ) (વ્યાજ ચૂકવણીની તારીખ 15 મે અને 15 મી નવેમ્બર દર વર્ષે)
 - iii. રૂ. 1,40,000 ના 9 % ના રીલીફ બોન્ડ (કરમુક્ત)

પ્રશ્ન. ૩. તા. ૩૧-૩-૨૦૨૨ ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું એક ભાગીદારી પેઢીનો નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

(14)

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
વેપારના ખર્ચા	22,500	કાચો નફો	18,90,000
વીમા પ્રીમિયમ	27,000	દેવાદારો ખાતે ઉધાર વ્યાજ	10,500
મુસાફરી ખર્ચ	18,000	આવકવેરા રીફંડ	2,250
ઘસારો	36,000	(રૂ. 750 વ્યાજ સહિત)	
પ્રધાનમંત્રી રાહત ફંડમાં ફાળો	37,500	પરચુરણ આવક	66,000
(કોરોના રાહત ફંડ માટે)		પોસ્ટ ઓફિસ સેવિંગ્સ બેંક	18,000
ભાગીદારોને ચૂકવેલ		ખાતાનું વ્યાજ (સંયુક્ત	
મહેનતાણું :		ખાતુ છે)	
ઈના 1,50,000		કર બાદ ડિબેન્ચર પર વ્યાજ	72,000
મીના 3,00,000		(નેટ) (TDS 20 %)	
ટીના 2,25,000	6,75,000	ઉપાડ પર વ્યાજ:	
મૂડી પર વ્યાજ :		ઈના 4,500	
ઈના 48,000		મીના 6,000	
મીના 72,000		ટીના 3,000	13,500
ટીના 24,000	1,44,000		
ભાગીદાર ઈનાના સગીર	40,500		
પુત્ર પાસેથી લીધેલ લોન			
પર વ્યાજ (18 % લેખે)			
શ્રી મીનાના પતિ પાસેથી	60,000		
લીધેલ લોન પર વ્યાજ			
(20 % લેખે)			
કર્મચારીઓનો પગાર	1,26,000		
વ્યવસાય વેરો	3,600		
GST	2,700		

વિગત	રકમ રૂ.	વિગત	રકમ રૂ.
ઘાલખાધ (જૂની) 3,600			
+ ઘાલખાધ (નવી) 2,400			
+ ઘા. અના.(નવી) 4,500	10,500		
કરવેરાની જોગવાઈ	36,000		
ચોખ્ખો નફો	8,32,950		
	20,72,250		20,72,250

વધારાની માહિતી:

1. આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન 10 % ઓછું કરેલ છે. ચોપડામાં આખર સ્ટોકની કિંમત રૂ. 1,80,000 દર્શાવેલ છે.
 2. ભાગીદારો પાસેથી મળેલ ઉપાડ પર વ્યાજ એ ભાગીદારોની તારીખ 1-4-2021 ની બાકીના 1 % જેટલી છે.
 3. મૂડી પર વ્યાજ 16 % લેખે ગણેલ છે.
 4. GST ના વર્ષ 2021-22 ના રૂ. 700 ચૂકવવાના બાકી છે.
 5. તારીખ 1-4-2021 ના રોજ પેઢીની મિલકતની ઘસારા બાદ કિંમત રૂ. 1,05,000 હતી. તા. 1-7-2021 ના રોજ વધારાની મિલકતો રૂ. 2,25,000 ની ખરીદી કરી હતી. મિલકતોનો ઉપયોગ તા. 1-1-2022 થી શરૂ કર્યો હતો. માન્ય ઘસારાનો દર 15 % છે.
 6. પાછલા વર્ષ અગાઉનો નહીં સમાયેલ ઘસારો રૂ. 4,500 છે.
 7. ચૂકવેલ પગારમાં રૂ. 20,000 વિદેશમાં ચૂકવવામાં આવેલ હતા. જેના પર મૂળ સ્થાનેથી કર કપાયેલ નથી.
 8. પેઢીને લાંબા ગાળાનો મુડી નફો રૂ. 1,30,000 અને ટૂંકા ગાળાની મુડી ખોટ રૂ. 20,000 થઈ છે.
 9. દરેક ભાગીદારને અનુક્રમે માસિક રૂ. 12,000, રૂ. 15,000 અને રૂ. 13,000 લેખે મહેનતાણા પેટે ચૂકવવા.
 10. પેઢીનું કુલ વેંચાણ રૂ. 12,00,000 છે, જેના પર 1% લેખે ટીનાને કમિશન ચૂકવવું. ભાગીદારોનું નફા નુકસાનનું પ્રમાણ અનુક્રમે 3:2:1 છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી આકારણી વર્ષ 2022-23 માટે પેઢીના ધંધાની કરપાત્ર આવક, પેઢીની કુલ કરપાત્ર આવક શોધો અને પેઢીએ ચૂકવવા પાત્ર આવકવેરો ગણો.

અથવા

પ્રશ્ન. ૩. માન-જાન એન્ડ કુ. એક ભાગીદારી પેઢી છે. તેમાં બે ભાગીદારો શ્રી માન અને શ્રી જાન છે. પેઢી બાંધકામ સાથે મકાનનું મરામત અને બાંધકામનાં કાર્ય માટે મજૂરો પુરા પાડવાના ધંધા સાથે સંકળાયેલ છે. (14)
તા. 31-03-2022 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું પેઢીનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
કાચામાલનો શરૂઆતનો સ્ટોક	43,400	બાંધકામનાં ધંધામાંથી આવક	77,41,400
ઘસારો	4,78,860	ગોડાઉનનું ભાડું	96,000
સ્ટાફનો પગાર	2,60,000	કંપની ડિપોઝીટ પરનું વ્યાજ (નેટ) (TDS. નો દર 20%)	5,20,000
માલ અને સેવા કર	10,000	કાચા માલનો આખર સ્ટોક	10,23,200
કાચા માલની ખરીદી	48,20,420		
બેંકમાં ડિપોઝીટ મૂકવા લીધેલ લોન પર વ્યાજ	27,600		
ધંધાના હેતુ માટે લીધેલ લોન પર વ્યાજ	1,48,800		
મુસાફરી ખર્ચ	28,000		
મનોરંજન ખર્ચ	15,600		
જાહેરાત ખર્ચ	72,000		
અન્ય ખર્ચા	8,24,000		
ગોડાઉનનો સ્થાનિક કરવેરો	12,000		
ગોડાઉનનો વીમો	2,400		
ભાગીદારી ડીડ મુજબ ભાગીદારોને પગાર			
માન : 4,32,000			
જાન : 2,88,000	7,20,000		

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
મૂડી પર વ્યાજ ભાગીદારી ડીડ મુજબ (24 % લેખ)			
માન : 24,000			
જાન : 1,14,000	1,38,000		
ચોખ્ખો નફો	17,79,520		
	93,80,600		93,80,600

વધારાની માહિતી:

- તા. 1-04-2021 નાં રોજ પેઢી પાસે નીચે ઘસારાપાત્ર મિલકતો નીચે મુજબ હતી.
સમૂહ-1 : પ્લાન્ટ A, B અને C જેની ઘસારાબાદ કિંમત રૂ. 7,40,000 ઘસારાનો દર 15%.
સમૂહ-2 : પ્લાન્ટ D જેની ઘસારા બાદ કિંમત રૂ. 39,60,000, ઘસારાનો દર 30%.
તા. 1 લી જાન્યુ. 2022 નાં રોજ પેઢીએ પ્લાન્ટ D રૂ. 18,20,000 માં વેચી દીધો અને રૂ. 9,72,000 માં પ્લાન્ટ E ની ખરીદી કરી (ઘસારાનો દર 15%).
- પેઢીએ રૂ. 3,40,000 વડાપ્રધાન રાહત ફંડમાં દાનમાં આપ્યા હતાં, જેનો અન્ય ખર્ચમાં સમાવેશ થયેલો છે.
- પેઢી અગાઉનાં વર્ષની આગળ ખેંચેલ નીચેની ખોટ માંડી વાળવા માંગે છે.

વિગત	આકારણી વર્ષ	
	2020 - 21	2021 - 22
ઘંધાની મૂડી ખોટ	40,000	-
મૂડીખોટ (ટૂંકા ગાળાની)	4,000	2,000

- ખરીદીમાં રૂ. 2,00,000 ની ચૂકવણી રોકડમાં ચૂકવેલાનો સમાવેશ થાય છે.
- સ્ટાફનાં પગારમાં રૂ. 20,000 વિદેશમાં ચૂકવેલાનો સમાવેશ થાય છે અને તેના પર મૂળ સ્થાનેથી કર કપાત થયેલ નથી.
- તા. 31-03-2022 નાં રોજ રૂ. 10,000 નો GST ચૂકવવાનો બાકી હતો. જે પૈકી રૂ. 8,000 ની ચૂકવણી તા. 31-07-2022 ના રોજ કરવામાં આવી હતી અને રૂ. 2,000 ની ચૂકવણી તા. 30-11-2022 નાં રોજ કરવામાં આવી હતી. જો કે GST મુજબ ભરવાની છેલ્લી તા. 14-05-2022 હતી.
- મકાન-મિલકતોની ચોખ્ખી વાર્ષિક મૂલ્યમાંથી 30 % પ્રમાણિત કપાત બાદ મળે છે. આકારણી વર્ષ 2022-23 માટે કલપ 184 અને 40 (B) નું પેઢીએ પાલન કર્યું છે એવી ધારણા સાથે પેઢીની કુલ ચોખ્ખી આવક અને વેરાની જવાબદારી નક્કી કરો.

- પ્રશ્ન. 4. ટૂંક નોંધ લખો (ગમે તે બે) (12)
1. GST કાયદામાં ઈ-કોમર્સ ઓપરેટર.
 2. GST કાઉન્સિલ.
 3. TDS અને TCS ના GST અંતર્ગત કાયદા.

ENGLISH VERSION

Q. 1. Short Questions. (10)

(A) From the following information compute the income from the head of “Income from Other Sources” for the assessment year 2022-23 of Shree Pappu. (05)

1. Purchase 15% tax less debenture of Rs. 2,00,000 on 30-11-2021 directly from the company. Due date of interest is 31st March every year.
2. Purchase 1000, 10% tax less debentures on 31-12-2021 from market at Rs. 1300 per debenture. Face value of the debenture is Rs. 1000. Due date of interest is 31st March every year. Company issued these debentures in 2016.
3. He purchased gold for Rs. 10,00,000 from Mr. Putin (fair value is Rs. 11,00,000). Putin is not a registered dealer.
4. He has a stone quarry in Zhagadia. He has let it out to Mr. Golu on a royalty of Rs. 4 per ton of stone raised. In all 6,000 ton of stone was raised during the previous year.
5. Rs. 13,500 as interest received on tax-free debenture of Popat Ltd.

(B) A, B and C are partners in a firm sharing profit and losses equally. Information are as follows: (05)

1. Interest on capital :
To A Rs. 48,000, rate of interest 12%
To B Rs. 60,000, rate of interest 15%
To C Rs. 50,000, rate of interest 12.5%
2. Interest on drawings Rs. 1000. It is not recorded on Profit and loss account.
3. Remunerations to partners :
A Rs. 3,00,000
B Rs. 2,00,000
C Rs. 1,00,000
4. Net loss after charging partners’ remunerations before charging interest on capital as per profit and loss account for the year ending 31-3-2022 is Rs. 8,80,000.

Q. 2.

Dr. PM is a professor of Accountancy and is a resident of India. He submits before you the following incomes for computing his taxable income under the head “Income from other sources” for the assessment year 2022-23:

(14)

1. He is the author of a text book for schools which fetched him a gross royalty of Rs. 90,000. He claims the following deductions from this amount :
 - i. Salary to a clerk who collects for him necessary data and goes through the final proof-reading Rs. 48,000.
 - ii. Telephone expenses of Rs. 2,400 attributed to the publication and sale of his book and other matters in connection with the printing of the new edition of the book.
2. Income from articles which were published in Economic times and Eastern Economist Rs. 6,000.
3. He lives in a rented house paying rent Rs. 6,000 per month. The house is too big for his family. Hence, he has sublet one third portion of the house on a rent of Rs. 3,000 per month. Dr. PM has undertaken the liability of paying municipal taxes of Rs. 3,000 on the whole house and also the current repairs of the whole house amounting to Rs. 12,000.
4. Dr. PM received Rs. 500 per lecture delivered at the Amar institute. During the previous year he delivered 24 Lectures.
5. He is an examiner of a number of universities. This sources gave him a remuneration of Rs. 14,000.
6. His other incomes were :
 - i. Winnings from card games and betting Rs. 13,000.
 - ii. Winnings from chess Rs. 2,000.
 - iii. Received interest on Government of America Bonds Rs. 1,000
7. Received Rs. 4,000 as dividend from a company in which the public are substantially interested by an account payee cheque.
8. Income from Agricultural land situated at Naasik Rs. 14,000.
9. Received Rs. 14,000 per month scholarship for research work from U.G.C.
10. Profit from transfer of an asset Rs. 20,000.
11. He received dividend of Rs. 1,000 from a Co. Operative Society.
12. Income from undisclosed sources Rs. 20,000.

OR

Q. 2. Mr. Gappu submits following particulars of his income for A.Y. 2022-23.
Compute his Taxable income. **(14)**

1. Dividends from Indian Companies Rs. 4,200.
2. Interest on Fixed Deposits with Bank Rs. 30,800.
3. Interest accrued on National Savings Certificates VIII issue
Rs. 24,000
4. Gifts (in cash/by Cheque) from friends received during the year
Rs. 1,02,000.
5. Rent from letting of factory along with plant and machinery installed
therein (letting can not be separated) Rs. 5,80,000.
6. Collection charges in relation to rent Rs. 7,000.
7. Fire insurance premium for let out factory building is Rs. 11,600.
8. Fire insurance premium for plant and machinery Rs. 2,800.
9. Repairs of factory building Rs. 50,000.
10. Depreciation on Factory building, Plant, machinery Rs. 52,000.
11. Income from sub-letting of office premises taken on rent
Rs. 1,00,000.
12. Rent paid to owner for office premises Rs. 44,000.
13. Winning from lottery (net of TDS 30%) Rs. 1,40,000.
14. Family pension from employer of his deceased father Rs. 1,20,000.
15. Ankit holds following securities on April 1, 2021.
 - a. Rs. 20,000, 6.5% Government Loan (date of payment of
interest: July 10, every year)
 - b. Rs. 80,000, 8% debentures (non-listed) of UPL Ltd. (dates of
payment of interest: May 15 and November 15 every year)
 - c. Rs. 1,40,000. 9% Relief bonds (tax free)

Q. 3.

The following is the profit and loss account of the firm for the year ending 31st March, 2022.

(14)

Particulars	Amt. Rs.	Particulars	Amt. Rs.
To Business exp.	22,500	By Gross profit	18,90,000
To Insurance premium	27,000	By Interest debited to debtors	10,500
To Traveling exp.	18,000	By Income tax refund (Including Rs. 750 interest)	2,250
To Depreciation	36,000	By Sundry receipts	66,000
To Donation to Prime Minister relief fund (for corona relief fund)	37,500	By Interest on post Savings Bank Account (Joint Account)	18,000
To Remuneration to partners :		By Interest on less tax debentures (net) (TDS 20%)	72,000
Ina 1,50,000		By Interest on Drawings :	
Mina 3,00,000		Ina 4,500	
Tina 2,25,000	6,75,000	Mina 6,000	
To Interest on Capital :		Tina 3,000	13,500
Ina 48,000		To Interest on Loan taken from a minor son of Ina (@ 18%)	40,500
Mina 72,000		To Interest on loan taken from husband of Mina (@ 20%)	60,000
Tina 24,000	1,44,000	To Salary to staff	1,26,000
To Interest on Loan taken from a minor son of Ina (@ 18%)	40,500	To Professional tax	3,600
To Interest on loan taken from husband of Mina (@ 20%)	60,000	To GST	2,700
To Salary to staff	1,26,000	To Bad Debt (old) 3,600	
To Professional tax	3,600	+ Bad Debt (new) 2,400	
To GST	2,700	+ Bad Debt Reserve 4,500	10,500
To Bad Debt (old) 3,600		To Income tax provision	36,000
+ Bad Debt (new) 2,400		To net profit	8,32,950
+ Bad Debt Reserve 4,500	10,500		
To Income tax provision	36,000		
To net profit	8,32,950		
	20,72,250		20,72,250

Additional information :

1. Valuation of closing stock is valued 10% less. The value of closing stock shown in books of account is Rs. 1,80,000.
2. Interest on drawing received which is 1% of capital balance as on 1-4-2021.
3. Interest on capital is 16%.
4. GST included Rs. 700 unpaid GST for 2021-22.
5. The written down value of firm assets as on 1-4-2021 was Rs. 1,05,000. On 1-7-2021 an additional asset was purchased at Rs. 2,25,000. Assets used from 1-1-2022. Recognised rate of depreciation is 15%.
6. The unabsorbed Depreciation of previous year ago is Rs. 4,500.
7. Salary includes Rs. 20,000 was paid outside of India, on which no tax was deducted at source.
8. Long term capital gains Rs. 1,30,000 and short term capital loss is Rs. 20,000.
9. Each partners' remuneration is payable to Rs. 12,000, Rs. 15,000 and Rs. 13,000 p.m. respectively.
10. Total sales of the firm is Rs . 12,00,000. Commission will be payable to Tina at 1% of sales.

The ratio of partners profit and loss is 3:2:1

From the above information compute the taxable business income of the firm, total taxable income of the firm and tax liability of the firm for the assessment year 2022-23.

OR

- Q. 3.** Maan - Jaan and Co is a partnership firm. It has two partners Maan and Jaan, the firm is engaged in the business of civil construction including repairs of building and supply of labour for construction. (14)

**Profit and loss account of the firm for the year ending
31st March, 2022.**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Opening stock of raw material	43,400	By Receipts from business of civil construction	77,41,400
To Depreciation	4,78,860		

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Salary to employees	2,60,000	By Rent of a godown	96,000
To G.S.T.	10,000	By Interest on company deposits (net) (T.D.S. Rate 20%)	5,20,000
To Purchase of raw material	48,20,420	By Closing stock of raw material	10,23,200
To Interest on loan taken to make deposit in companies	27,600		
To Interest on loan taken for business purposes	1,48,800		
To Travelling exp.	28,000		
To Entertainment exp.	15,600		
To Advertisement expenses	72,000		
To Other expenses	8,24,000		
To Local tax of godown	12,000		
To Insurance of godown	2,400		
To Salary to partner as per partnership deed			
Maan 4,32,000			
Jaan 2,88,000	7,20,000		
To Interest to partners as per partnership deed at 24% rate.			
Maan 24,000			
Jaan 1,14,000	1,38,000		
To Net profit	17,79,520		
	93,80,600		93,80,600

Additional information :

1. On April 1, 2021, the firm owns the following depreciable assets:-

Block-1- Plant A, B and C their written down value Rs. 7,40,000 rate of depreciation 15%.

Block-2- Plant D, written down value Rs. 39,60,000 rate of depreciation 30%.

On January 1, 2022, the firm sold plant D for Rs. 18,20,000 and purchased plant E for Rs. 9,72,000 rate of depreciation 15%.

2. The firm gives a donation of Rs. 3,40,000 to prime minister relief fund which if included in other expenses.
3. The firm wants to set off the following losses brought forward earlier years:-

Particulars	Assessment year	
	2020 - 21	2021 - 22
Business	40,000	—
Capital loss (Short term)	4,000	2,000

4. Purchased included Rs. 2,00,000 paid in cash.
5. Salary to employees includes a payment of Rs. 20,000 given to an employee outside India and no tax has been deducted at sources.
6. G.S.T of Rs. 10,000 was outstanding on 31-3-2022, on which Rs. 8,000 was paid on 31-07-2022 and Rs. 2000 was paid on 30-11-2022. Although the date of payment under the GST was 14-5-2022.
7. 30% of net annual value of house property is deductible as standard deduction.

Find out the net income and tax liability of the firm for the assessment year 2022-23 on the assumption that Conditions of section 184 and 40(b) are satisfied by the firm.

Q. 4. Write Short note. (any two)

(12)

1. GST on E-commerce operator.
 2. GST Council.
 3. Benefits of TDS and TCS under GST.
-

RAN - 1908060102040004

RAN-1908060102040004**M. Com. (Sem. - II) Examination October - 2023****Financial and Management Accounting - 04****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M. Com. (Sem. - II)

Name of the Subject :

Financial and Management Accounting - 04

Subject Code No.: 1908060102040004

Seat No.:

Student's Signature

- (૨) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે ગણાશે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના ગુણ પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.

પ્ર. 1. સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો.**(10)**

- (અ) તા. 31-3-2022 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ માટે આવક-જાવક ખાતાની તારીજ નીચે પ્રમાણે છે.

(03)

ચૂકવણીઓ :

સ્ટેશનરી રૂ. 46,000

વધારાની માહિતી

વિગત	1 એપ્રિલ, 2021	31 માર્ચ, 2022
સ્ટેશનરીનો સ્ટોક	4,000	3,000
સ્ટેશનરીનાં લેણદારો	9,000	2,500

ઉપરોક્ત માહિતીની અસર ઉપજ-ખર્ચ ખાતામાં બતાવો.

- (બ) જો સ્ટોક ઉથલો 5 વખત હોય અને શરૂઆતનો સ્ટોક છેવટના સ્ટોક કરતાં રૂ. 5,000 ઓછો હોય તથા સરેરાશ સ્ટોક રૂ. 20,000 હોય તો ખરીદી શોધો.

(02)

- (ક) નીચેની માહિતી પરથી મુડી ગિયરિંગ ગુણોત્તર શોધો. (03)
(1) 10% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	6,00,000
(2) 12% ના ડિબેન્ચર્સ	10,00,000
(3) 14% ની જાહેર થાપણો	4,00,000
(4) ઈક્વિટી શેરમૂડી પર વળતરનો દર	20%
(5) કરવેરાનો દર	50%
(6) વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો નફો	6,96,000

- (ડ) નીચેની માહિતીના આધારે લવાજમની ચોખ્ખી રકમ શીધો. (02)
- વર્ષ 2021-22 દરમિયાન લવાજમ મળ્યું રૂ. 2,46,000 મળેલા લવાજમમાં 2020-21 ના વર્ષના રૂ. 10,000 અને 2022-23 ના વર્ષના રૂ. 8,000 નો સમાવેશ થાય છે. વર્ષ 2021-22 ના લવાજમના રૂ. 16,000 મળવાના બાકી છે.

- પ્ર. 2. નીચેની માહિતી એક ઉદ્યોગની બે કંપનીનીઓના નાણાક્રિય રેકોર્ડ પરથી લેવામાં આવી છે. (14)

વિગત	રીના લિ.	દિત્યા લિ.
કુલ વેચાણ (જે પૈકી 20% રોકડ વેચાણ છે)	12,80,000	12,80,000
વેચેલ માલની પડતર	8,96,000	8,32,000
ચોખ્ખો નફો (50% લેખે કરવેરા બાદ)	64,000	1,02,400
ઈક્વિટી શેરમૂડી	4,00,000	3,20,000
રાખી મુકેલ કમાણી	99,200	2,64,800
15% ના ડિબેન્ચર	3,20,000	2,64,000
લેણદારો	1,40,000	2,00,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	36,000	80,000
કાયમી મિલકતો	6,40,000	6,20,000
સ્ટોક	1,28,000	3,20,000
દેવાદારો	1,60,000	1,44,000
રોકડ	64,000	40,000
પ્રાથમિક ખર્ચા	3,200	4,800
શરૂઆતનો સ્ટોક	1,52,000	80,000

ઉપરની વિગતો પરથી બન્ને કંપની માટે નીચેના હિસાબી ગુણોત્તરો ગણો અને દરેક વિશે ટુંકમાં તમારો અભિપ્રાય આપો :

- (1) ચાલુ ગુણોત્તર
- (2) પ્રવાહી ગુણોત્તર
- (3) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસ ગણવાના છે.)
- (4) સંચાલન ગુણોત્તર
- (5) શેરહોલ્ડરોનાં ભંડોળો પર વળતરનો દર
- (6) સ્ટોક ગુણોત્તર
- (7) કુલ રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર.

અથવા

પ્ર. 2. શિવ કૃપા લિ. નું 31મી માર્ચ 2021 ના રોજનાં પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે. (14)

વિગત	નોંધ	રૂ.
I - ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ		
(1) શેર હોલ્ડરોનાં ભંડોળ		
(અ) શેરમૂડી :		
ઈક્વિટી શેરમૂડી રૂ. 100 નો એક એવા		5,00,000
ઈક્વિટી શેર		
(બ) અનામત અને વધારો		
સામાન્ય અનામત		2,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું		1,00,000
(2) બિન ચાલુ દેવાં :		
(અ) લાંબા ગાળાનાં ઉછીનાં નાણાં :		
10% ડિબેંચર		2,00,000
(3) ચાલુ દેવાં :		
(અ) વેપારી દેવા :		
લેણદારો		1,00,000
દેવીહુંડીઓ		50,000
(બ) અન્ય ચાલુ દેવા :		
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ		1,00,000
કુલ		12,50,000

વિગત	નોંધ	રૂ.
II - મિલકતો :		
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :		
(અ) સ્થિર મિલકતો		9,25,000
(2) ચાલુ મિલકતો		
(અ) માલસામગ્રી :		
સ્ટોક		1,00,000
(બ) વેપારી દેવાદારો :		
દેવાદારો		40,000
લેણીહુંડીઓ		60,000
(ક) રોકડ અને રોકડ સ્વરૂપની મિલકતો :		
રોકડ અને બેંક		1,20,000
(ડ) અન્ય ચાલુ મિલકતો :		
અગાઉથી ચુકવેલ ખર્ચા		5,000
કુલ		12,50,000

વધારાની માહિતી :	રૂ.
કુલ વેચાણ (રોકડ વેચાણ, ઉધાર વેચાણનો 2/5 ભાગ છે)	7,00,000
કાચો નફો	2,50,000
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો, કરવેરાનો દર 50% છે)	1,60,000
તા. 1-4-2020 ના રોજનો સ્ટોક	80,000
ઉપરની માહિતીના આધારે નીચેના હિસાબી ગુણોત્તરો ગણો અને દરેક વિશે ટુંકમાં તમારો અભિપ્રાય આપો:	

(આદર્શ ગુણોત્તરો કૌસમાં આપેલા છે)

(1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર	(12%)
(2) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસ ગણવાના છે.)	(60 દિવસો)
(3) પ્રવાહી ગુણોત્તર	(1:1)
(4) સ્ટોક ગુણોત્તર	(5)
(5) શેરહોલ્ડરોનાં ભંડોળો પર વળતરનો દર	(10%)
(6) દેવાં-ઈકિવટી ગુણોત્તર (લાંબા ગાળાનાં દેવાંના અધારે)	(30%)
(7) ચાલુ ગુણોત્તર	(2:1)

પ્ર. ૩.

ફેન્ડશીપ કલબનું તા. ૩૧-૩-૨૦૨૨ નું કાર્યું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે છે. તમારે આ કલબનું તા. ૩૧ માર્ચ ૨૦૨૨ નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષનું ઉપજ-અર્થ ખાતું તથા પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

(14)

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
ઓફિસ સ્ટાફનો પગાર	20,000	મનોરંજન કાર્યક્રમમાંથી	30,000
પોસ્ટેજ અને ટેલિગ્રામ અર્થ	2,400	આવક	
સેક્રેટરીને માનદ વેતન	24,000	રોકાણોનું વ્યાજ	4,480
પરચુરણ અર્થ	6,400	લવાજમ	1,60,000
સમાર કામ	1,600	છાપાઓનું વેચાણ	800
છાપાઓનું લવાજમ	5,400	પ્રવેશફી	7,200
શૈક્ષણિક ફંડમાંથી આપેલ ફી	8,000	ડોનેશન	31,200
શૈક્ષણિક ફંડમાં રોકાણ	60,000	શિક્ષણ ફંડ ખાતે	60,000
કેન્ટીન અર્થ	37,000	શૈક્ષણિક ફંડનાં રોકાણોમાંથી	5,600
મનોરંજન કાર્યક્રમનો અર્થ	18,200	આવક	
રમત-ગમતનાં સાધનોની	23,200	કેન્ટીન આવક	52,000
ખરીદી (1-1-2022)		પરચુરણ આવક	3,720
ફર્નિચરની ખરીદી	10,000	મૂડી ભંડોળ ખાતે	2,70,000
(1-10-2021)			
રમત-ગમતના સાધનો	1,10,000		
રોકાણો	44,800		
બેંકમાં ફિક્સડિપોઝીટ	40,000		
મકાનો	1,80,000		
ફર્નિચર	24,000		
રોકડ ખાતે	10,000		
	6,25,000		6,25,000

વધારાની માહિતી :

1. સેક્રેટરીને માનદવેતન ચુકવવાનું બાકી રૂ. 6,000 છે.
2. લવાજમ મળવાનું બાકી રૂ. 10,000 અને અગાઉથી મળેલ લવાજમ રૂ. 12,000 છે.
3. અડધી પ્રવેશ ફી મુડીકૃત કરો.
4. શૈક્ષણિક ફંડના રોકાણો ઉપર લેણું થયેલ વ્યાજ રૂ. 400 છે.
5. રમત ગમતનાં સાધનો ઉપર 10% અને ફર્નિચર ઉપર 6% લેખે વાર્ષિક ઘસારાની જોગવાઈ કરો.

અથવા

પ્ર. ૩.

ઑન્ટરટેઈન્મેન્ટ ક્લબની તા. ૧ લી ઑપ્રિલ, ૨૦૨૧ થી તા. ૩૧ મી માર્ચ, ૨૦૨૨ ના સમયગાળાનું આવક-જાવક પત્રક નીચે પ્રમાણે છે.

(14)

આવક-જાવકનું પત્રક

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
બા.આ.લાવ્યા		પગાર	૨૪,૦૦૦
રોકડ ખાતે	૨૭,૫૦૦	મનોરંજન ખર્ચ	૮૧,૦૦૦
બેંક ખાતે	૬૦,૦૦૦	ટેલિફોન બિલ	૩૫,૦૦૦
સભ્યોનું લવાજમ		સામયિકોના ખર્ચ	૧૪,૫૦૦
૨૦૨૦-૨૧	૧૨,૫૦૦	પ્રિન્ટિંગ અને સ્ટેશનરી	૧૩,૦૦૦
૨૦૨૧-૨૨	૧,૦૦,૦૦૦	રમત-ગમતનો ખર્ચ	૫૦,૦૦૦
૨૦૨૨-૨૩	૧૦,૦૦૦	૧,૨૨,૫૦૦	૩૦,૦૦૦
ફર્નિચરનું વેચાણ	૧૦,૦૦૦	સેક્રેટરીનું માનદ વેતન	૩૦,૦૦૦
(ચોપડે કિંમત રૂ. ૮,૦૦૦)		૮% ના રોકાણો	૧,૦૦,૦૦૦
વારસો	૧,૦૦,૦૦૦	(૩૧-૩-૨૦૨૨)	
જુના સમયિકો તથા છાપાનું વેચાણ	૩,૨૦૦	બા.આ.લઈ લાવ્યા	
લગ્ન પ્રસંગે જમીનનું ભાડું	૪૮,૭૫૦	રોકડ ખાતે	૨૧,૫૦૦
રમત-ગમત માટે દાન	૨૫,૦૦૦	બેંક ખાતે	૪૫,૦૦૦
લોકરનું ભાડું	૧૭,૦૫૦		
	૪,૧૪,૦૦૦		૪,૧૪,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

૧. ક્લબમાં કુલ ૨૫૦ સભ્યો હતા, જે દરેક વાર્ષિક રૂ. ૪૫૦ લેખે ચુકવતા હતા, ૩૧ માર્ચ ૨૦૨૧ સુધીમા મળવાના બાકી લવાજમ રૂ. ૧૫,૦૦૦.
૨. વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે ચુકવાનું બાકી ટેલિફોન બિલ રૂ. ૨,૦૦૦.
૩. લોકરનું ભાડું રૂ. ૩,૦૫૦, ૨૦૨૧-૨૨ માટે તથા ૨૦૨૧-૨૨ માટે રૂ. ૧,૫૦૦ મળવાના બાકી છે.
૪. વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે ચૂકવવાનો બાકી પગાર રૂ. ૪,૦૦૦.
૫. વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે પ્રિન્ટિંગ અને સ્ટેશનરીનો શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ. ૨,૦૦૦ અને આખરનો સ્ટોક રૂ. ૩,૦૦૦.

6. 1 લી એપ્રિલ, 2021નાં રોજની બાકીઓ નીચે મુજબ હતી.
 ફર્નિચર - 1,00,000
 મકાન - 6,50,000
 રમત-ગમત ફંડ - 15,000
7. ફર્નિચર તથા મકાન પર અનુક્રમે 12.5% અને 5% ઘસારો ગણો અને એવી ધારણા કરો કે 31 મી માર્ચ, 2022 નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે બાકી ઘટાડવી છે.
 તા. 31-3-2022 નાં વર્ષ માટે ઉપજ-ખર્ચ ખાતું તથા પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

- પ્ર. 4. ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) (12)
- (1) પ્રસારિત મહેસુલી ખર્ચા.
 - (2) ગુણોત્તર વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ.
 - (3) પીચ પ્રસ્તુતિ.
 - (4) રોકાયેલી મુડી પર વળતરના દરનું મહત્વ.
 - (5) રોકાયેલી મુકી પર વળતરનો ખ્યાલ.

ENGLISH VERSION

- Q. 1. Give answer as per instruction. (10)

- (a) Extract of a Receipt and payment Account for the year ended on march 31, 2022;

Payments :

Stationary Rs. 46,000

Additional Information

Detail	1 April, 2021	31 March, 2022
Stock of stationary	4,000	3,000
Creditors for stationary	9,000	2,500

Show the Effect of above information in income and Expenditure Account.

- (b) If Stock Turn over Ratio is 5 times and Opening stock is Rs. 5,000 less than Closing Stock and the average Stock is Rs. 20,000 if find Purchase?

(c) Find out Capital Gearing ratio from the following information :

(1) 10% Preference Share	6,00,000
(2) 12% Debenture	10,00,000
(3) 14% Public Deposit	4,00,000
(4) Rate of return on Equity Capital	20%
(5) Rate of Taxation	50%
(6) Profit before interest and tax	6,96,000

(d) Find the Net Amount of Subscription :

Received Subscription during the year 2021-22 Rs.2, 46,000

In the above Subscription Including of Rs. 10,000 subscriptions of during the year of 2020-21 and Rs. 8,000 for the year of 2022-23.

2021-22 Subscription of Rs. 16,000 is yet not to be received.

Q. 2.

The following information is taken from the Financial records of two companies in an industry.

(14)

Particular	Rina Ltd.	Ditya Ltd.
Total Sale (which is 20% Cash Sale)	12,80,000	12,80,000
Cost of Goods	8,96,000	8,32,000
Net Profit (After 50% Tax)	64,000	1,02,400
Equity Share Capital	4,00,000	3,20,000
Retaining earnings	99,200	2,64,800
15% Debentures	3,20,000	2,64,000
Creditors	1,40,000	2,00,000
Bank Over Draft	36,000	80,000
Fixed Assets	6,40,000	6,20,000
Stock	1,28,000	3,20,000
Debtors	1,60,000	1,44,000
Cash	64,000	40,000
Primary Expenses	3,200	4,800
Opening Stocks	1,52,000	80,000

From the above details calculate the following accounting ratios for both the companies and give your opinion on each in brief :

- (1) Current Ratio
- (2) Liquidity Ratio
- (3) Debt Ratio (360 days of the year are to be counted.)
- (4) Operating Ratio
- (5) Shareholders' Equity Rate of Return on Funds
- (6) Stock Ratio
- (7) Rate of Return on Total Capital Employed

OR

Q. 2. Following is the Balance Sheet of Shiv Krupa Ltd as on 31 March, 2021. (14)

Particular	Note	Amount Rs.
I - Equity and Liabilities :		
(1) Share Holder's Fund		
(a) Share Capital :		
Equity share capital Each Rs. 100 of equity share		5,00,000
(b) Reserve and Surplus		
General Reserve		2,00,000
Profit & Loss A/c		1,00,000
(2) Non-Current Liabilities		
(a) Long Term Borrowings :		
10% Debentures		2,00,000
(3) Current Liabilities		
(a) Trade Payable :		
Creditors		1,00,000
Bills Payable		50,000
(b) Other Current Liability :		
Bank over Draft		1,00,000
Total		12,50,000
II - Assets :		
(1) Non-Current Assets:		
(a) Fixed Assets		9,25,000
(2) Current Assets		
(a) Inventory :		
Stocks		1,00,000
(b) Trade Receivable :		
Debtors		40,000
Bills Receivable		60,000
(c) Cash and Equalant :		
Cash		1,20,000
(d) Other Current Assets :		
Expense paid in advance		5,000
Total		12,50,000

Additional Informations :	Rs.
Total Sales (Cash sales is 2/5 Portion of Credit Sale)	7,00,000
Gross Profit	2,50,000
Net Profit (before interest and tax, tax rate is 50%)	1,60,000
Date : 1-4-2020 Opening Stocks	80,000

From the above details calculate the following accounting ratios for both the companies and give your opinion on each in brief: (Ideal ratio are given in parentheses)

(1) Net Profit Ratio	(12%)
(2) Debt Ratio (360 days of the year are to be counted.)	(60 Days)
(3) Liquidity Ratio	(1.1)
(4) Stock Turnover Ratio	(5 times)
(5) Shareholders' Rate of Return on Funds	(10%)
(6) Debt -Equity Ratio(As per Long Term Liability)	(30%)
(7) Current Ratio	(2:1)

Q. 3. Following is the Trial Balance of Friendship Club. You are required to prepare Balance Sheet and Income Expenditure of the Club for the March 31, 2022.

Debit	Rs.	Credit	Rs.
Salary of office staff	20,000	Income from	30,000
Postage and telegram expense	2,400	entertainment programme	
Secretary's honorarium	24,000	Interest on investment	4,480
Miscellaneous exp.	6,400	Subscription	1,60,000
Refreshment expense	1,600	Sale of news paper	800
Subscription of newspaper	5,400	Admission fee	7,200
Free-ship from an education fund	8,000	Donation	31,200
Investment of education fund	60,000	Education fund	60,000
Canteen Expense	37,000	Income from investment of education fund	5,600
Entertainment programme expense	18,200	Canteen income	52,000
		Miscellaneous income	3,720
		Capital fund	2,70,000

Debit	Rs.	Credit	Rs.
Purchase of sports equipment (1-1-2022)	23,200		
Purchase of furniture (1-10-2021)	10,000		
Sports Equipment	1,10,000		
Investment	44,800		
Fixed Deposit in bank	40,000		
Building	1,80,000		
Furniture	24,000		
To Cash A/c	10,000		
	6,25,000		6,25,000

Additional Information:

1. Outstanding of Honorarium to Secretary Rs. 6,000.
2. Subscription due is Rs. 10,000 and Received Advance of Rs. 12,000.
3. There is half of Admission Fee to be Capitalized.
4. Interest Earned on investment of Educational Fund Rs. 400.
5. Depreciation Sports Equipment @ 10% and Furniture @ 6%.

OR

Q. 3. Following is the Receipt and Payment Account of an Entertainment Club for the 1 April to March 31, 2022.

Receipt and Payment Account for the year ending March 31, 2022

Particular	Rs.	Particular	Rs.
Balance b/d		Salaries	24,000
To Cash	27,500	Entertainment expenses	81,000
To Bank	60,000	Telephone bill	35,000
Member's subscriptions:		Subscription for periodicals	14,500
2020-21 12,500		Printing and stationery	13,000
2021-22 1,00,000		Sports expenses	50,000
2022-23 10,000	1,22,500	Secretary's honorarium	30,000
Sale of furniture	10,000	8 % Investments	1,00,000
(book value: Rs. 8,000)		(31-3-2022)	
Legacies (general)	1,00,000		

Particular	Rs.	Particular	Rs.
Sale of old periodicals and newspapers	3,200	Balance c/d:	
Hire of ground used for marriage	48,750	Cash	21,500
Donation for sports fund	25,000	Bank	45,000
Locker Rent	17,050		
	4,14,000		4,14,000

Additional Information:

- The club had 250 members, each paying an annual subscription of Rs. 450. Subscription outstanding as on 31 March 2021 Rs. 15,000.
- Telephone bill outstanding for the year 2021-22 is Rs. 2,000.
- Locker Rent Rs. 3,050 outstanding for the year 2021-22 and Rs. 1,500 for 2021-22.
- Salary outstanding for the year 2021-22 Rs. 4,000.
- Opening Stock of Printing and stationery Rs. 2,000 and closing stock of printing And stationery is Rs. 3,000 for the year 2021-22.
- On 1, April 2021 other balances were as under to:
Furniture - 1,00,000
Building - 6,50,000
Sports fund - 15,000.
- Depreciation Furniture and Building @ 12.5% and 5% respectively assuming That if is on reducing balance for the year ending March 31,2022.

Prepare that date Income and Expenditure account and Balance Sheet as on the date.

Q. 4. Short note. (Any Three)

(12)

- Deferred Revenue Expense.
- Limitations of Ratio Analysis.
- Pitch Presentation.
- Importance of Return on Capital employed.
- Concept of Return on Capital employed.

RAN - 1908060102050005

RAN-1908060102050005**M. Com (Sem. - II) Examination October - 2023****Financial and Management Accounting : Paper - V (205)****Set - 3****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M. Com (Sem. - II)

Name of the Subject :

Financial and Management Accounting : Paper - V (205) - Set - 3

Subject Code No.: 1908060102050005

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1. સૂચના મુજબ કરો.

અ. આપેલ માહિતીમાંથી કર્મચારી લાભ ખર્ચની ગણતરી કરો. (05)

કાનૂની ખર્ચ	રૂ. 2,500 છે.
ઈજનેરો, અધિક્ષક અને અધિકારીઓનો પગાર :	
વીજ ઉત્પાદન વિભાગ	રૂ. 77,000
વીજળી ઉત્પાદન વિભાગ	રૂ. 48,000
જાહેરાત ખર્ચ	રૂ. 1,10,000
પાવર હાઉસનો પગાર અને વેતન	રૂ. 90,000
સાર્વજનિક દીવાઓનું સમારકામ અને નવીકરણ	રૂ. 60,000
વિતરણ વેતન	રૂ. 12,000
જાહેર લાઈટિંગ વેતન	રૂ. 10,000

બ. અગ્નિ ક્ષાયર ઈન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ તમને 31/3/2022 ના રોજ સમાપ્ત થતાં વર્ષ માટે નીચેની માહિતી સબમિટ કરે છે. . (05)

પ્રીમિયમ મળ્યું	રૂ. 15,00,000
પુનઃ વીમા પ્રીમિયમ ચૂકવ્યું	રૂ. 1,00,000
દાવા ચૂકવ્યા	રૂ. 7,00,000
સંચાલનના ખર્ચ	રૂ. 3,00,000
31/3/2022 ના રોજ બાકી રહેલ દાવા	રૂ. 50,000
અમર્યાદિત જોખમ માટે 50% અનામત ઉભું કરો.	
અગ્નિ વીમા વ્યવસાયમાંથી કામગીરી નફો / નુકશાનની રકમની ગણતરી કરો.	

પ્ર. 2.

31 મી માર્ચ 2023 ના રોજ અગ્નિ વીમા વ્યવસાય ધરાવતા સિક્યોરિટી ઈન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડના ચોપડામાંથી લેવામાં આવેલ નીચેની આંકડાકીય માહિતી પરથી નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

(14)

વિગતો	રકમ રૂ.
ફાયર ઇંડ (1/4/2022 મુજબ)	11,80,000
સામાન્ય અનામત	4,50,000
રોકાણો	36,00,000
પ્રીમિયમ	26,01,533
ચૂકવેલ દાવા	6,02,815
શેર મૂડી : ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ. 100 નો	10,00,000
નફો અને નુકસાન ખાતું	25,000
પુનઃ વિમા પ્રીમિયમ	1,12,525
પુનઃ વિમાદાતાઓ પાસેથી દાવાઓ વસૂલ કરવામાં આવ્યા છે.	21,119
પુનઃ વિમા પર કમિશન આપવામાં આવ્યું	48,016
અગાઉથી ભરેલ કરવેરા	4,20,000
સીધા ધંધા પર કમિશન	2,99,777
પુનઃ વીમા પર કમિશન સ્વીકાર્યું	60,038
બાકી પ્રીમિયમ	22,300
દાવાઓ જાણ કરવામાં આવ્યા છે પરંતુ ચૂકવવામાં આવ્યા નથી (1/4/2022)	60,000
મેનેજમેન્ટ પર ખર્ચ	4,31,947
ઓડિટ ફી	36,000
ભાડું અને કર	5,804
ભાડા	67,500
રોકાણોમાંથી આવક	1,53,000
પરચુરણ લેણદારો	22,500
એજન્ટનું ખાતું (ઉધાર)	20,000
હાથમાં રોકડ અને બેંક બેલેન્સ	4,82,462

વધુ માહિતી :

1. મેનેજમેન્ટ પરના ખર્ચમાં સમાવેશ થાય છે સર્વે ફી અને કાનૂની ખર્ચના રૂ. 36,000 અને રૂ. 20,000 દાવા સંબંધિત.
2. દાવાઓ સૂચિત કર્યા પરંતુ 31મી માર્ચ 2023 ના રોજ સુધી ચૂકવ્યા નથી.
3. 40% ના દરે આવકવેરો પૂરો પાડવામાં આવશે.
4. કંપની ચોખ્ખા પ્રીમિયમના 50% પર અમર્યાદિત જોખમો માટે અનામત જાળવી રાખે છે.
5. ડિરેક્ટર્સ 30% ડિવિડન્ડની દરખાસ્ત કરે છે.
6. રૂ. 2,19,000 સામાન્ય અનામતખાતે ફેરબદલી.

અથવા

- પ્ર. 2. સાઈનિંગ વીજળી કંપનીના ચોપડામાંથી નીચેની બાકીઓ 31મી માર્ચ 2023 ના રોજ પૂરા થયેલા વર્ષ માટે ઉપલબ્ધ છે. (14)

વિગતો	રકમ રૂ.
મીટર દ્વારા વીજળીનું વેંચાણ	3,00,000
દેવાદાર	28,000
31મી ડિસેમ્બર 2022 સુધી ડિબેન્ચર પર ચુકવાયેલ વ્યાજ	18,750
ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું	24,000
બેંક બેલેન્સ	1,14,000
5% ડિબેન્ચર્સ	5,00,000
સ્ટોર્સનો સ્ટોક	24,000
વાયરના થાંભલા	2,15,000
ટ્રાન્સફોર્મર્સ	15,000
સમારકામ અને નવીકરણનો વાસ્તવિક ખર્ચ	7,500
કરાર દ્વારા વીજળીનું વેંચાણ	36,000
પાવર ઉત્પાદન ખર્ચ	21,000
નફો અને નુકસાન ખાતું (જમા) (1/4/2022)	1,10,000
ફર્નિચર	20,000
લેણદારો	60,000
મશીનરી	3,50,000
વહીવટી ખર્ચ	36,500

વિગતો	રકમ રૂ.
બીજા ખર્ચા	45,000
સમારકામ અને નવીકરણ અનામત	30,000
6,000 ઈક્વિટી દરેક શેર રૂ. 100 ના	6,00,000
Mains	2,10,000
પાવર વિતરણ ખર્ચ	13,500
જમીન અને મકાન	13,500
મીટર	50,000

અન્ય માહિતી :

1. તમામ મિલકતો પર શરૂની કિંમત પર 5% ના દરે ઘસારો ગણવો.
2. કંપનીએ વર્ષ દરમિયાન નીચેના મૂડી ખર્ચ કર્યા છે.

મશીનરી	રૂ. 30,000
Mains	રૂ. 70,000
જમીન અને મકાન	રૂ. 50,000
મીટર	રૂ. 10,000
3. રૂ. 28,000 દર વર્ષે સમારકામ અને નવીનીકરણ અનામત ખાતામાં તબદીલ કરવામાં આવે છે.
4. કરવેરાની જોગવાઈ માટે રૂ. 35,000.

ઉપરોક્ત માહિતીની મદદથી કંપની એક્ટ 2013 મુજબ નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્ર. 3. અ. જીવન રક્ષા એશ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડનું જીવન ભંડોળ 31/3/2022 ના રોજ (10)

રૂ. 86,48,000. આંતરિક મૂલ્યાંકન સમયગાળા દરમિયાન ચૂકવવામાં આવેલ વચગાળાનું બોનસ રૂ. 1,48,000 છે. સામયિક એક્યુરિયલ મૂલ્યાંકન રૂ. 74,25,000 ની યોજ્જી જવાબદારી નક્કી કરે છે. અગાઉના મૂલ્યાંકનથી આગળ લાવવામાં આવેલ વધારો રૂ. 8,50,000 હતો. કંપનીના ડિરેક્ટરોએ રૂ. 9,31,000 ને આગળ લઈ જવાની અને શેરધારકો અને પોલિસી ધારકો વચ્ચે 5:95 માં સંતુલન વિભાજીત કરવાની રજૂઆત કરી.

બતાવો

- i. મૂલ્યાંકન પાકું સરવૈયું.
- ii. મૂલ્યાંકન સમયગાળા માટે યોજ્જો નફો.
- iii. શેરધારકો અને પોલિસી ધારકો વચ્ચે વધારાની વહેંચણી.

- બ. હીત એશ્યોરન્સ કંપની લિ. રૂ. 5,90,000 નવી પોલિસી પર પ્રીમિયમ તરીકે અને રૂ. 1,20,000 રિન્યુઅલ પ્રીમિયમ તરીકે મળ્યા. કંપની રૂ. 90,000 પુનઃ વીમા માટે સ્વીકાર્યા અને રૂ. 70,000 પુનઃ વીમા માટે ચૂકવવામાં આવ્યા. પ્રીમિયમ પેટે ઉપજ ખાતામાં કેટલી રકમ જમા કરવામાં આવશે?

(04)

અથવા

- પ્ર. 3. પ્રકાશ વીજળી કંપની લીમિટેડનું તારીખ 31-03-2023 ના રોજનું કાચું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

(14)

ઉધાર બાકીઓ	રકમ રૂ.	જમા બાકીઓ	રકમ રૂ.
દેવાદાર	1,80,000	રોકાણ પર વ્યાજ	25,000
જમીન અને મકાનનું	3,50,000	સમારકામ અનામત	25,000
વચગાળાનું ડિવિડન્ડ	50,000	ઈક્વિટી શેર મૂડી	7,50,000
10% રોકાણ	2,50,000	લેણદારો	1,50,000
તંત્ર	4,50,000	10% ડિબિન્ચર્સ	3,00,000
ખાણો	1,50,000	વીજળીનું વેંચાણ	4,50,000
ટ્રાન્સફોર્મર્સ	2,50,000	મીટર ભાડું	50,000
પગાર	20,000	આકસ્મિક અનામત	80,000
વીજળી વિતરણ પડતર	30,000	અવમૂલ્યન ભંડોળ	1,50,000
વીમા પ્રીમિયમ	20,000	પ્રેક્કરન્સ શેર મૂડી	2,50,000
ભાડું અને દર	25,000	નફો અને નુકસાન A/C	50,000
હાથ પર સ્ટોર	1,00,000	(1/4/2022)	
વીજળીનો ઉત્પાદન ખર્ચ	1,25,000	જામીનગીરી પ્રીમિયમ	1,20,000
સમારકામ ખર્ચ	10,000		
રોકડ અને બેંક બેલેન્સ	1,05,000		
ડિબેન્ચર વ્યાજ	15,000		
ફર્નિચર	60,000		
વહીવટી ખર્ચ	1,25,000		
કાનૂની ખર્ચ	10,000		
મોટર્સ	75,000		
	24,00,000		24,00,000

વધારાની માહિતી :

1. વર્ષ દરમિયાન ઉમેરાઓ : ખાણો રૂ. 50,000, જમીન અને મકાન રૂ. 1,50,000
ઈક્વિટી શેર મૂડી રૂ. 2,50,000, મશીનરી રૂ. 1,50,000, ટ્રાન્સફોર્મર્સ રૂ. 75,000
છે.
2. મિલકતની શરૂની બાકી પર વાર્ષિક 5% ના દરે ઘસારો ગણવામાં આવે છે.
3. રૂ. 25,000 સમારકામ અનામત ખાતે અને રૂ. 20,000 આકસ્મિક અનામત ખાતે
દરેક વર્ષ તબદીલ કરવામાં આવે છે.

કંપની એક્ટ 2013 મુજબ વીજળી કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

પ્ર. 4. ટૂંક નોંધો લખો. (કોઈ પણ બે) (12)

1. અમર્યાદિત જોખમ માટે અનામતની જોગવાઈઓ.
2. સંચાલક માટે વિવિધ અહેવાલો તૈયાર કરવાના હેતુઓ.
3. મૂલ્યવર્ધિત પત્રકોના લાભો.
4. પ્રીમિયમમાં ઘટાડો બોનસ.

ENGLISH VERSION

Q. 1. Do as directed.

A. From the given information, calculate employee benefit expenses. (05)

Law charges	Rs. 2,500
Salary of engineers, superintendent and officers:	
Electricity generation department	Rs. 77,000
Electricity Generation Department	Rs. 48,000
Advertisement Expenses	Rs. 1,10,000
Power house salary and wages	Rs. 90,000
Repairs and renewals to public lamps	Rs. 60,000
Distribution wages	Rs. 12,000
Public lighting wages	Rs. 10,000

B. Agni Fire Insurance Co. Ltd. submits you the following information for the year ended 31/3/2022. (05)

Premium received	Rs. 15,00,000
Reinsurance premium paid	Rs. 1,00,000
Claims paid	Rs. 7,00,000
Expenses of management	Rs. 3,00,000
Claims outstanding on 31/3/2022	Rs. 50,000

Create reserve for unexpired risk at 50%

Calculate amount of operating profit/loss from fire insurance business.

Q. 2. From the following figures taken from the books of Security Insurance Co. Ltd., having fire insurance business, Prepare Revenue Account and Balance Sheet as on 31st March 2023. (14)

Particulars	Rs.
Fire Fund (as on 1/4/2022)	11,80,000
General Reserve	4,50,000
Investments	36,00,000
Premium	26,01,533
Claims Paid	6,02,815
Share Capital: Equity share of Rs. 100 each	10,00,000
Profit & Loss Account	25,000
Re-insurance Premium.	1,12,525
Claims recovered from re-insurers	21,119
Commission on reinsurance ceded	48,016
Advance income tax paid	4,20,000
Commission on direct business	2,99,777
Commission on reinsurance accepted	60,038
Outstanding premium	22,300
Claims intimated but not paid (1/4/2022)	60,000
Expenses on management	4,31,947
Audit fees	36,000

Particulars	Rs.
Rates and taxes	5,804
Rents	67,500
Income from investments	1,53,000
Sundry creditors	22,500
Agents balances (Dr.)	20,000
Cash in hand and bank balances	4,82,462

Further information:

1. Expenses on management include survey fees and legal expenses of Rs. 36,000 and Rs. 20,000 relating to claims.
2. Claims intimated but not paid on 31st March 2023.
3. Income tax to be provided at 40%.
4. The company maintains a reserve for unexpired risks 50% of net premium.
5. The directors proposes a dividend 30%.
6. Transfer Rs. 2,19,000 to general reserve.

OR

Q. 2. The following balances are available from the books of Shining Electricity Co. for the year ended 31st March 2023. (14)

Particulars	Rs.
Sale of Electricity by meters	3,00,000
Debtors	28,000
Interest paid on debentures up to 31 st December 2022	18,750
Dividend paid	24,000
Bank Balance	1,14,000
5% Debentures	5,00,000
Stock of stores	24,000
Wire poles	2,15,000
Transformers	15,000

Particulars	Rs.
Actual expenses of repairs and renewals	7,500
Sale of electricity by contracts	36,000
Power production expenses	21,000
Profit & Loss Account (Cr) (1/4/2022)	1,10,000
Furniture	20,000
Creditors	60,000
Machinery	3,50,000
Administrative expenses	36,500
Other Expenses	45,000
Repairs and renewals reserve	30,000
6,000 Equity shares of Rs. 100 each	6,00,000
Mains	2,10,000
Power distribution expenses	13,500
Land and building	13,500
Meters	50,000

Other information:

1. Provide for depreciation at 5% on the opening balance of all the assets.
2. Company has made following capital expenditures during the year.

Machinery	Rs. 30,000
Mains	Rs. 70,000
Land & Buildings	Rs. 50,000
Meters	Rs. 10,000
3. Rs. 28,000 is transferred to repairs and renewals reserve account every year.
4. Provide Rs. 35,000 for tax provision.

With the help of above information prepare Profit and Loss statement and Balance Sheet as per Companies Act 2013.

- Q. 3. A.** The Life fund of Jeevan Raksha Assurance Co. Ltd. was Rs. 86,48,000 (10) as on 31/3/2022. The interim bonus paid during the inter valuation period was Rs. 1,48,000. The periodical actuarial valuation determined the net liability at Rs. 74,25,000. Surplus brought forward from the previous valuation was Rs. 8,50,000. The directors of the company proposed to carry forward Rs. 9,31,000 and to divide the balance between the shareholders and the policy holders in 5: 95.

Show

- i. Valuation Balance Sheet
 - ii. Net Profit for the valuation period
 - iii. Distribution of surplus between the shareholders and the policy holders.
- B.** Heet Assurance company ltd. received Rs. 5,90,000 as premium on new (04) policies and Rs. 1,20,000 as renewal premium. The company received Rs. 90,000 towards reinsurance accepted and paid Rs. 70,000 towards reinsurance ceded. What amount will be credited to Revenue Account towards premium?

OR

- Q. 3.** The Trial Balance of Prakash Electricity Ltd. as on 31st March 2023 is as under. (14)

Debit Balance	Rs.	Credit Balance	Rs.
Debtors	1,80,000	Interest on investments	25,000
Land & Building	3,50,000	Repairs reserve	25,000
Interim Dividend	50,000	Equity share capital	7,50,000
10% Investments	2,50,000	Creditors	1,50,000
Machinery	4,50,000	10% Debentures	3,00,000
Mains	1,50,000	Sale of electricity	4,50,000
Transformers	2,50,000	Meter rent	50,000
Salaries	20,000	Contingency reserve	80,000
Distribution cost of	30,000	Depreciation fund	1,50,000
electricity		Preference share capital	2,50,000
Insurance Premium	20,000	Profit & Loss A/C	50,000
Rent & Rates	25,000	(1/4/2022)	
Store on hand	1,00,000	Securities premium	1,20,000

Debit Balance	Rs.	Credit Balance	Rs.
Generation cost of electricity	1,25,000		
Repairing expenses	10,000		
Cash & Bank balance	1,05,000		
Debenture interest	15,000		
Furniture	60,000		
Administrative expenses	1,25,000		
Legal expenses	10,000		
Motors	75,000		
	24,00,000		24,00,000

Additional information:

1. Additions during the year : Mains Rs. 50,000, Land & Building Rs. 1,50,000, Equity share capital Rs. 2,50,000, Machinery Rs. 1,50,000, Transformers Rs. 75,000.
2. Depreciation to be charged on op. balance of the assets at 5% p.a.
3. Rs. 25,000 to be transferred to repairs reserves and Rs. 20,000 to contingency reserve every year.

Prepare final accounts of the electricity company as per Companies Act 2013.

Q. 4. Write short notes on. (any two) (12)

1. Provisions of Reserves for unexpired risk.
2. Objectives of preparing various reports for management.
3. Benefits of Value Added Statements.
4. Bonus in reduction of premium.

RAN - 1908060102020001

**RAN-1908060102020001 / 1908060402020001 /
1908060202020001**

**M.Com. (Sem. II) Examination October - 2023
Management Theory and Practice - II**

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

☛ **M.Com. (Sem. II)**

Name of the Subject :

☛ **Management Theory and Practice - II**

Subject Code No.: **1908060102020001 / 1908060402020001 /
1908060202020001**

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન ૧. ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૧૦)

૧. પરિવર્તન સંચાલનના હેતુઓ જણાવો.
૨. ટીમનો અર્થ આપો.
૩. વિસંવાદિતાની શૈલીઓ વર્ણવો.
૪. સશક્તિકરણ એટલે શું?
૫. વિઝનો અર્થ આપો.

પ્રશ્ન ૨ અ. પરિવર્તનના વૈયક્તિક વિરોધના કારણોની ચર્ચા કરો.

(૬)

બ. વિસંવાદિતાનો અર્થ આપી તેની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

(૭)

અથવા

પ્રશ્ન ૨.અ. પરિવર્તનને સફળ બનાવાના આવશ્યક સૂચનો જણાવો.

(૬)

બ. આંતરવૈયક્તિક વિસંવાદિતા જણાવી કોઈપણ બે સમજાવો.

(૭)

- પ્રશ્ન ૩ અ. ટીમની આંતરિક ગતિવિધિઓ જણાવી કોઈપણ બે સમજાવો. (૬)
બ. સાર્થક કોષ્ટક એટલે શું? તેની આવશ્યકતા જણાવો. (૭)

અથવા

- પ્રશ્ન ૩ અ. કાર્યજાળની આવશ્યકતા જણાવો. (૬)
બ. “સાહસના સંસાધનોનું આયોજન” સમજાવો. (૭)

- પ્રશ્ન ૪ અ. ટૂંક નોંધ લખો (ગમે તે એક) (૮)

૧. માર્કિંગ કૌશલ્ય
૨. આંતરજૂથ વિસંવાદિતા.

- બ. કેસસ્ટડી. (૬)

યસ લીમિટેડમાં રચાયેલ ટીમના સભ્યો ટીમને બાકીના વ્યવસ્થાતંત્રથી ચડિયાતું માને છે. ટીમ દરેક સમસ્યાનો ઉકેલ પોતાની પાસે છે એવી માન્યતા ધરાવે છે. ટીમ પોતે વ્યવસ્થાતંત્રના જ એક અંગ હોવાનો અસ્વીકાર કરે છે.

ટીમના સભ્યો વ્યવસ્થાતંત્ર પ્રત્યે ગેરસમજ અને બેદરકારી દાખવે છે. ટીમ અને વ્યવસ્થાતંત્ર પુરક બનીને કાર્ય કરવાને બદલે વિખટ્ટું પડી ગયું છે.

યસ લિમિટેડમાં ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિ સર્જવાના કારણો દર્શાવી તેને નિવારવા માટેના ઉપાયો સૂચવો.

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) As per the instruction No. 1 on page No. 1
- (2) Figures to the right indicate full marks of the question.

- Q. 1 Answer in brief. (10)**

1. State the objectives of change management.
2. Give the meaning of team
3. Describe the styles of conflicts
4. What is meant by Empowerment?
5. Give meaning of Vision

- Q. 2** a) Discuss the causes of individual resistance of change (6)
b) Give the meaning of conflict and describe conflict process (7)

OR

- Q. 2** a) State the necessary suggestions for success of change (6)
b) Give the interpersonal conflict and explain any two (7)

- Q. 3** a) State the internal dynamics of team and explain any two. (6)
b) What is cyber cope? State its necessity. (7)

OR

- Q. 3** a) State the necessity of networks (6)
b) Explain "Enterprise Resources Planning" (7)

- Q. 4** a) **Write short note:(anyone)** (8)
1. Core competence
2. Inter group conflict

- Q. 4** b) **Case study:** (6)

The members of team formed in Yash Ltd. Consider the team members superior to the rest of the organization. The team believes that they have the solution to every problem. The team itself denies being a part of the organization itself.

Team members shows misunderstanding and negligence towards management system. Teams and management have become isolated instead of working in a complementary manner.

State the reasons for above situation in Yash Ltd. and suggest remedies to overcome it.
